

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ Γ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ ΚΑΙ ΧΡ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΟΥΝ ΓΙΑΤΙ Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΕΙΣΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το αδιέξοδο, αριστερά της κρίσης

Ακόμη κι αν δεν υπήρχε, θα έπρεπε να την επινοήσουμε. Ο λόγος για την Αριστερά και για τις αξίες της, αυτές που ιστορικά και θεωρητικά πρεσβεύει. Πολύ περισσότερο σήμερα, που στο όνομα της δημοσιονομικής κρίσης και με φόντο πάντα τη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση, ό,τι ξέραμε στροβιλιζείται στον... αέρα. Σήμερα που τα κεκτημένα δεκαετιών πάνω περίπατο, τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα δέχονται βίαιη επίθεση, η φτώχεια και η ανεργία φουρνώνουν, τα μεσοάσια και τα χαμηλά οικονομικά στρώματα πλήττονται ολοένα και περισσότερο, οι αποκλεισμένοι δεν αποτελούν πλέον περιθώριο αλλά μεγάλες πλειοψηφίες, τα κοινωνικά δικαιώματα συρρικνώνονται και το κράτος πρόνοιας διαλύεται.

Της ΜΑΡΙΑΣ ΔΕΛΕ

Η Αριστερά βέβαια –για να σωβρευτούμε– δεν χρειάζεται να «επινοηθεί». Χρειάζεται όμως, ενδεχομένως, να «επινοήσει» η ίδια, ξανά, την πορεία της, καθώς φαίνεται να αντιμετωπίζει εδώ στην Ελλάδα –και όχι μόνο– τη δική της κρίση.

Μοιάζει, την ώρα που η κοινωνική της βάση βρίσκεται σε αναβρασμό απ' αυτά που συμβαίνουν και επιβάλλονται από την τρούκα και την ελληνική κυβέρνηση, να ταλανίζεται από εσωτερικές εντάσεις.

Τις προάλλες ο Κώστας Βεργόπουλος, καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας, κατά την παρουσία του βιβλίου του «Οι αμετανόητοι», επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι ενώ ο κόσμος βυθίζεται στη μεγαλύτερη κρίση του, η Αριστερά αυτοκτονεί. Πολυδιασπάται και αυτοκτονεί σε όλες τις μορφές της, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και παντού. Διώχνει τον κόσμο που ηγναινει προς αυτήν...

Δεν είναι η πρώτη φορά που παρόμοιοι προβληματισμοί τίθενται. Πόσω μάλλον όταν οι ευκαιρίες δεν λείπουν σε μια μακρά αλυσιδωτή διαρρέωση και διασπασίμων. Πριν από λίγες ημέρες, ένα κομμάτι του ΣΥΝ και του ΣΥΡΙΖΑ, η λεγομένη Ανανεωτική Πτέρυγα, αποχώρησε και ετοιμάζει τώρα νέο κόμμα αφήνοντας αιχμές και καταλογίζοντας σε κάποιους από τους πρώην συντρόφους ότι «ξεδοτήκαν στις καταγγελίες χωρίς κανένα αποτέλεσμα... Εφτάσαν στο σημείο να αναζητούν λύσεις εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και χωρίς ευρώ... Αρνήθηκαν να διατυπώσουν, να οργανώσουν τις κοινωνικές δυνάμεις με εναλλακτική πρόταση...».

Πριν από λίγους μήνες ένα «Μέτωπο Αλληλεγγύης και Ανατροπής», υπό την άτυπη ηγεσία του Αλ. Αλαβάνου, ξεπήδησε εντός των πλαισίων του ΣΥΡΙΖΑ κάνοντας τον πρόεδρο Α. Τσίπρα σε μια αποστορφή του να πει: «Ορισμένοι επιμένουν να θέτουν εαυτούς εκτός του εγχειρήματος (σ.σ. μιλάει για το πολυσυλλεκτικό σχήμα του ΣΥΡΙΖΑ) ή έστω εντός, εκτός και επί τα αυτά».

«Ο κύριος παράγοντας που ερμηνεύει τις διαρρέσεις στο εσωτερικό της Αριστεράς είναι ο ετεροκλίτος ιδεολογικά χαρακτήρας του χώρου, οι ιδεολογικές αντιθέσεις και η ιδεολογική δυσπιστία προς τον συναγωνιστή-ανταγωνιστή», επισήμανε ο Γεράσιμος Μοσχονάς, αναπληρωτής καθηγητής Συγκριτικής Πολιτικής στο Πάντειο. Είναι λάθος, προσθέτει, να τις ερμηνεύουμε ως αποτέλεσμα αυτού που στην Ελλάδα ονομάζουμε, συχνά, σύγκρουση για τις καρτέλες. Όχι ότι δεν υπάρχουν προσωπικές φιλοδοξίες στον χώρο αυτό, αλλά δεν παίζουν βασικό ρόλο.

Η Αριστερά στην Ευρώπη και πολύ περισσότερο στη χώρα μας, όχι μόνο τώρα αλλά εδώ και χρόνια, είχε μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης. Θα μπορούσε στην πραγματικότητα να είναι μια δύναμη πολύ πιο ισχυρή πολιτικά απ' ό,τι είναι σήμερα αθροιστικά οι διάφορες τάσεις της. Εάν δεν το έχει καταφέρει, λέει ο καθηγητής, είναι γιατί η Αριστερά «έχει υπογράψει μνημόνιο άρνησης με τις ευκαιρίες που κατά καιρούς της δίνει σχεδόν απλόχερα η Ιστορία». Η παρούσα κατάσταση, εξάλλου, είναι ενδεικτική και χαρακτηριστική αυτής της αδυναμίας.

Η Αριστερά, οι Αριστεροί διανοούμενοι και οικονομολόγοι είχαν, θα πει ο καθηγητής, την καλύτερη ανάλυση των αιτιών της κρίσης, της ελληνικής και της παγκόσμιας, αλλά δεν έχουν προτάσεις για το μέλλον. Η έλλειψη αυτή καθιστά μη δυνατή τη διεκδίκηση προγραμματικής υπεροχής στο πολιτικό σύστημα. Όταν δεν έχεις προτάσεις για το άμεσο ή το κοντινό μέλλον και έχεις μόνο για το μακρινό για την ανατροπή του καπιταλισμού, τότε δεν είσαι πειστικός στην κοινωνία.

Βέβαια, προσθέτει, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η κρίση της Αριστεράς σήμερα συνδέεται με την κρίση των σοσιαλιστικών ιδεών, όπως κατέρρευσαν μετά το 1989 και την κατάρρευση του σοβιετικού συστήματος της διευθυνόμενης οικονομίας. Η Αριστερά είναι διαιρεμένη, δεν έχει πρόταση για το μέλλον, γιατί η οποία πρόταση για το μέλλον υπήρχε έχει καταρρεύσει. Πρέπει να την φτιάξει εκ του μηδενός, και αυτό όπως καταλαβαίνετε είναι πολύ δύσκολο.

Η διπλή κρίση, του νεοφιλελευθερισμού αλλά και του σοσιαλισμού, δημιουργεί μια έλλειψη νοήματος στην κοινωνία και ειδικότερα στην Αριστερά.

Εντοπίζοντας τα προβλήματα της Αριστεράς στην Ελλάδα θα μιλήσει για την έλλειψη, παραδοσιακά ικανής ηγεσίας, για τα παραμορφωτικά «γυαλιά» της ιδεολογίας που την εμποδίζουν μερικές φορές να έχει κοινό νου και να δει την κοινωνική εξέλιξη στη χώρα, με αποτέλεσμα «να φτάνει η χώρα στη χρεοκοπία και η Αριστερά να μην το έχει δει, να μην το έχει κατανοήσει, να μην το έχει προβλέψει, ούτε να έχει πολιτική γι' αυτό».

Η Αριστερά σήμερα στην Ελλάδα δεν μπορεί να κεφαλαιοποιήσει την έντονη επικριτική στάση της κοινωνίας απέναντι στα καθεστωτικά κόμματα και το πολιτικό σύστημα γιατί, όπως εξηγεί ο Χριστόφορος Βερναρδάκης, καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο ΑΠΘ, βρίσκεται βαθύτατα διαιρεμένη σε τέσσερα τουλάχιστον «κόμματα» και δεν διαθέτει ή δεν διατυπώνει πολιτικό πρόγραμμα ή εξουσίας υπέρ των λαϊκών τάξεων και των κοινωνικών διεκδικήσεων.

Ορισμένες «ουστημικές ομάδες», αναφέρει, έχουν την προδιάθεση της συμμετοχής ή της συνεργασίας σε ένα πρόγραμμα συγκυβέρνησης ή συνδιαχείρισης της κρίσης και των πολιτικών της, αλλά αυτό προφανώς είναι κάτι το εντελώς διαφορετικό.

Βερναρδάκης: Πρέπει να διατυπώσει πρόγραμμα

Εκταραφώντας την κατακεραματισμένη εικόνα της Αριστεράς, επισήμανε: Το πρώτο και ισχυρότερο «κόμμα» (ΚΚΕ) κινείται στη γνώση και πάγια λογική της προτεραιότητας του κομματικού – οργανωτικού του μηχανισμού ως προς τα κοινωνικά κινήματα και τις κοινωνικές ανάγκες. Γι' αυτό και αποκλείει οποιαδήποτε συνεργασία ή κοινωνικό μέτωπο, δεν βλέπει ποθεν «φίλους» ή «συμμάχους», δεν ενδιαφέρεται επί της ουσίας για μια διέξοδο με όρους λαϊκών κατακτήσεων.

Το δεύτερο «κόμμα» είναι αυτό της «ουστημικής αριστεράς» (ανανεωτική αριστερά). Κινείται στη λογική των μικρών και σταδιακών θεσμικών μετατοπίσεων στο πλαίσιο της διακυβέρνησης του σύγχρονου κράτους, εκτιμώντας ότι μπορεί να αλλάξει έστω και οριακά τον κεντρικό ταξικό συσχετισμό δύναμης. Πρόκειται για μια στρατηγική δοκιμασμένη στο πλαίσιο της «κεντροαριστερής σοσιαλδημοκρατίας», η οποία, ωστόσο, έχει αποτύχει εμφανώς την τελευταία δεκαετία, κυρίως λόγω του τύπου της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης.

Το τρίτο (ουσιαστικό ΣΥΡΙΖΑ ή οργανώσεις της εναλλακτικής αριστεράς) κινείται στη λογική της ανάπτυξης και της ενεργού στήριξης των κοινωνικών και λαϊκών κινήματων, ωστόσο πολλές φορές φαίνεται να αντιλαμβάνεται τον πολιτικό του ρόλο ως «συνδικαλιστικού εκπροσώπου των κινήματων». Ο απαιτητός «κινηματομός» δεν ολοκληρώνεται σε ένα πολιτικό και κοινωνικό σχέδιο εξόδου από την καπιταλιστική κρίση – για τον λόγο αυτό δεν δημιουργεί οργανικές σχέσεις εκπροσώπησης με τις λαϊκές τάξεις.

Το τέταρτο (ΣΥΝ) εκινείται μέχρι σήμερα μεταξύ της κουλτούρας του δευτέρου και αυτής του τρίτου «κόμματος». Αυτό δημιουργούσε αμφισημίες και αδιέξοδα και σίγουρα ανεπαρκή πολιτική εικόνα. «Το δυστύχημα για τη σημερινή Αριστερά», θα πει ο κ. Βερναρδάκης, «είναι ότι διαθέτει και πολιτικές ιδέες και πολιτικές προτάσεις απέναντι στην οικονομική κρίση και την πρωτογενή επίθεση που ασκείται στα κοινωνικά δικαιώματα. Παρόσο, στην πολιτική το ερώτημα είναι αν μπορείς να εφαρμόσεις τις προτάσεις σου, αν έχεις το πολιτικό εργαλείο που εγγυάται την εφαρμογή τους. Η Αριστερά, λοιπόν, πρέπει με ενωτικό και κινηματικό τρόπο να διατυπώσει ένα πολιτικό πρόγραμμα κοινωνικών αναγκών, και να αναλάβει να το εφαρμόσει είτε σε κεντρικό είτε σε τοπικό-περιφερειακό επίπεδο».

Η ΟΛΓΑ ΜΠΑΚΟΜΑΡΟΥ ΛΕΙΠΕΙ ΣΕ ΑΔΕΙΑ